

# Ekonomia i prawo upadłości przedsiębiorstw – polska praktyka wobec międzynarodowych standardów



Kryzys finansowy, bez względu na to czy w kraju czy w sąsiedztwie, powoduje niepewność i kieruje uwagę przedsiębiorców na problem ryzyka w działalności gospodarczej. W takiej sytuacji spodziewać się można problemów z regulowaniem płatności, trudności w dostępie do kredytu, jak i wystąpienia zjawisk nieprzewidywalnych. W wielu przypadkach prowadzić to może do niewydolności ekonomicznej przedsiębiorstwa. Błędy w zarządzaniu płynnością skutkują niewypłacalnością, początkowo techniczną. Pogłębiające się trudności prowadzą z czasem do zaprzestania obsługi zobowiązań. Przedsiębiorcy, jak i wierzyciele kierują wówczas swoje kroki do sądu. Jedni, aby korzystając z prawa upadłościowego i naprawczego, zabezpieczyć się przed odpowiedzialnością wobec akcjonariuszy i ratować przedsięwzięcie w postępowaniu układowym, drudzy – aby zabezpieczyć majątek przedsiębiorstwa, wycofać aktywa i przekazać je w bardziej efektywne zarządzanie. W sądzie prawo staje naprzeciw ekonomii ujawniając wielorakie konflikty interesów w procesie upadłości – akcjonariuszy, menedżerów, wierzycieli, syndyków, adwokatów, licytatorów, pracowników, sędziów, uczonych i wielu innych interesariuszy. Złożoność konfliktów interesów wzrasta wraz z umiędzynarodowieniem akcjonariatu i internacjonalizacją prowadzonej działalności gospodarczej. Stan taki staje się poważnym wyzwaniem dla sądów, nie tylko w Polsce, a porównanie praktyki procesów upadłości spółek koncernów międzynarodowych prowadzonych w różnych krajach bezwzględnie odślania rzeczywisty stan wymiaru sprawiedliwości i efektywność polskiego prawa. Zasygnalizowane tu problemy i dylematy są obecnie tak istotne, że możliwość ich poznania i dyskusji przyciągnęła bardzo liczne grono prawników i ekonomistów, praktyków i teoretyków oraz studentów, którzy wzięli udział w Konferencji poświęconej problemom prawa i ekonomii upadłości przedsiębiorstw, która odbyła się w Szkole w dniach 26 i 27 listopada br.

Program Konferencji ukierunkowany został na poznanie najnowszych zmian w prawie upadłościowym oraz analizę sprzężeń zwrotnych między prawem a gospodarką. Celem debaty była identyfikacja czynników i wskazanie sposobów podniesienia ekonomicznej efektywności prawa upadłości, z uwzględnieniem polskiej praktyki i doświadczeń zagranicznych. Głównym przyczynkiem do dyskusji





były przedstawione w trakcie sesji wyniki badań nad upadłościami przedsiębiorstw prowadzonych w Katedrze Zarządzania Finansami Przedsiębiorstwa, pod kierunkiem prof. E. Mączynskiej (Meandry upadłości przedsiębiorstw wydane przez Oficynę Wydawniczą SGH) oraz wyniki ekonomicznej analizy prawa prowadzonej w Katedrze Prawa Administracyjnego i Finansowego Przedsiębiorstw pod kierunkiem prof. W. Czyżowicza.

Zaproszenie do wystąpienia w sesjach i panelach dyskusyjnych przyjęło liczne grono polskich i zagranicznych ekspertów prawa i ekonomii. Główną grupę prezentującą referaty w trakcie konferencji stanowili pracownicy SGH, a obok nich wielu uczonych z innych ośrodków akademickich, w tym m.in. z Uniwersytetu Warszawskiego, Uniwersytetu Jagiellońskiego, Uniwersytetu Wrocławskiego, Uniwersytetu Marii Curie Skłodowskiej, Krajowej Szkoły Sądownictwa i Prokuratury i innych. Ponadto referaty wygłosiło kilku sędziów, kilku adwokatów lub radców prawnych, syndyków oraz pięciu specjalistów z zagranicy, w tym ekspert Banku Światowego z Waszyngtonu, sędzia Sądu Najwyższego Węgier, adwokaci – specjaliści ds. upadłości z Francji, Niemiec i Austrii.

Ponadto dzięki rozpisaniem konkursowi call for paper przedstawiono w trakcie sesji specjalnej 5 wyróżnionych artykułów, autorstwa młody naukowców i praktyków.

Konferencja zorganizowana została we współpracy z Centrum C-Law.org oraz Instytutem Allerhand z Krakowa, będącym organizacją pożytku publicznego działającą w obszarze badań prawa i ekonomii ([www.allerhand.pl](http://www.allerhand.pl)). Patronem Instytutu jest prof. Maurycy Allerhand, wybitny przedwojenny prawnik, kodyfikator prawa handlowego i prawa upadłościowego, którego sylwetkę i działalność przedstawił w trakcie wykładu inauguracyjnego dr A. Redzik z Uniwersytetu Kardynała Stefana Wyszyńskiego. Przypomnił, że współautorem pierwszego polskiego prawa upadłościowego z 1934 roku (a obowiązującego do 2003 r.) był prof. Aleksander Jackowski, rektor Szkoły Głównej Handlowej i wyraził dużą satysfakcję, że po latach w murach SGH dochodzi do tej rangi spotkania ekonomistów i prawników.

Aby zapewnić udział znaczących specjalistów w problematyce konferencji organizatorzy uzyskali patronat kilku organizacji i firm. Dzięki temu w programie znalazły się wystąpienia najlepszych specjalistów i praktyków Banku Światowego, Ministerstwa Finansów, Kancelarii NOERR STIEFENHOFER LUTZ, Kancelarii Kubas Kos Gaertner, Kancelarii Salans, Kancelarii Beiten Burghardt, Kancelarii Cabinet I. Didier, i innych. Patronat merytoryczny nad dorobkiem Konferencji objęło Czasopismo Kwartalne HUK wydawane przez CH Beck, oraz Kwartalnik Nauk o Przedsiębiorstwie wydawany przez SGH.

Szczególną wartością listopadowego „szczytu upadłościowego” był bardzo liczny i aktywny udział grona ekspertów z dziedziny upadłości. Spotkanie prawników – praktyków wymiaru sprawiedliwości, adwokatów, radców prawnych firm, syndyków – z ekonomistami – przedsiębiorcami, menadżerami, oraz uczonymi prawa i ekonomii i przedstawicielami rządu. Dzięki temu możliwe było twórcze skonfrontowanie poglądów na temat praktyki i problemów prawa i ekonomii upadłości przedsiębiorstw (w tym w wymiarze transgranicznym) oraz omówienie zmian prawa upadłościowego i naprawczego jakie dokonały się w ostatnim okresie. O znaczeniu Konferencji świadczy też fakt powołania przy tej okazji w murach SGH Krajowej Izby Syndyków.

*Wojciech Rogowski,  
Katedra Prawa Administracyjnego  
i Finansowego Przedsiębiorstw SGH,  
Instytut Ekonomiczny NBP*